

Samenvatting

Het college wordt gevraagd in te stemmen met de transformatie van het huidige Geveke-Engeln Fonds naar een breed fonds voor talentontwikkeling op het gebied van kunst en cultuur: "Talentenfonds Maastricht". Het huidige fonds, dat medio 1982 ontstaan is uit een erfenis van het echtpaar Geveke-Engeln aan de gemeente, is niet meer actief omdat de oorspronkelijke opzet in combinatie met een beperkt kapitaal en lage rente niet meer werkt. Tevens vraagt de Governance Code van de gemeente (geactualiseerd 2018) om een herijking van de bestuurlijke rol in bedoeld fonds. De omvorming naar een breed fonds voor cultureel talent, dat tevens gelden kan werven, biedt kansen om de oorspronkelijke erfenis van Meneer en Mevrouw Geveke-Engeln weer te laten renderen voor de stad.

Beslispunten

1. In te stemmen met de transformatie van het Geveke-Engeln Fonds naar 'Talentenfonds Maastricht';
2. In te stemmen met het bestuurlijk op afstand plaatsen van de gemeente door het laten vervallen van de bevoegdheden van het college ten aanzien van de Stichting Geveke-Engeln in de gewijzigde statuten.
3. Bijgevoegd raadsvoorstel ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 31 maart 2020:

Conform.

1. Aanleiding

De Stichting Geveke-Engeln is een onafhankelijke stichting die in 1982 is opgericht na aanvaarding van een erfenis van het echtpaar Geveke-Engeln door de gemeenteraad van Maastricht, met de opdracht het kapitaal onder te brengen in een stichting en dit te besteden voor de aankoop van muziekinstrumenten voor getalenteerde studenten van het Maastrichts Conservatorium (thans: Zuyd Hogeschool). Zo is het Geveke-Engeln Fonds (GEF) ontstaan.

Sinds enkele jaren wordt het fonds niet meer gebruikt omdat de vraag van studenten naar leningen is opgedroogd. Tevens vraagt de Governance Code (geactualiseerd 2018) van de gemeente om een herijking van de bestuurlijke rol in bedoeld fonds. Om de intenties van de erflaters gestand te doen wordt voorgesteld het fonds te transformeren tot het 'Talentenfonds Maastricht'.

2. Context

Huidige situatie.

Het bestuur van het GEF bestaat momenteel uit de portefeuillehouder cultuur van Maastricht (voorzitter), de directeur van het conservatorium (lid) en een ambtenaar van de gemeente Maastricht. (secretaris/penningmeester). Sinds enkele jaren wordt de financiële administratie verzorgd door de gemeentel. Statutair is het college van burgemeester en wethouders bevoegd om bestuursleden te benoemen. Statutenwijziging en opheffing van de stichting behoeven instemming van de gemeenteraad. Verder dient het GEF jaarlijks rekening en verantwoording af te leggen aan het college van burgemeester en wethouders.

Het doel van het GEF – ondersteuning van conservatoriumstudenten bij de aanschaf van instrumenten - is in de loop der jaren gelijk gebleven; de uitwerking daarvan is aangepast.

Aanvankelijk werden van de renteopbrengst instrumenten gekocht en in bruikleen gegeven. De laatste jaren worden, gelet op de teruglopende renteopbrengsten, alleen nog renteloze leningen verstrekt waarmee studenten zelf muziekinstrumenten aanschaffen (leningen tussen de € 3.500 en € 8.000,-). Met deze werkwijze blijft het kapitaal in stand en konden de nodige studenten geholpen worden.

Op dit moment hebben nog drie (ex)studenten een lening waarvan in totaal nog ruim € 3.000 moet worden afbetaald. Het kapitaal bedraagt afgerond € 75.000, --.

Ontwikkelingen

Sinds enkele jaren neemt de belangstelling voor de renteloze leningen onder studenten fors af. Zelfs zodanig dat er in 2015 maar één aanvraag was. In 2016 en 2017 was er geen aanvraag en in 2018 wederom: één. Dit ondanks het feit dat studenten van het conservatorium herhaaldelijk zijn

geïnformeerd. De directie van het conservatorium verklaart de afname als volgt:

Instrumenten zijn inmiddels zo kostbaar, dat terugbetaling voor het einde van de studie – hetgeen gewenst is omdat studenten na hun studie vaak uitzwerven over de hele wereld - vrijwel onmogelijk is. Steeds meer (veelal buitenlandse) studenten stromen bovendien later in (2e,3e jaar) waardoor de terugbetalingstermijn (te) kort wordt. Daarnaast zijn er aantrekkelijke alternatieven zoals het Nationaal Instrumentenfonds (instrumenten in bruikleen tegen lage kosten) en andere fondsen die werken met giften.

Een ander bestedingsdoel dan het verstrekken van leningen is niet aan de orde. Het zeer lage rendement in combinatie met het beperkte kapitaal (afgerond € 75.000, --) levert jaarlijks geen middelen ter besteding op. Het verstrekken van giften in plaats van leningen, zou betekenen dat het GEF binnen afzienbare tijd ophoudt te bestaan. Het bestuur acht dit niet wenselijk want: niet in de geest van de bedoeling van de erflaters.

De conclusie van het bestuur is dat het GEF met de huidige middelen en werkwijze niet langer kan voldoen aan haar statutaire opdracht.

3. Gewenste situatie

Uitgangspunten

Ten behoeve van het zoeken naar een oplossing voor de hierboven geschetste situatie zijn door het bestuur, in lijn met de intenties van de erflaters, de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De Stichting moet als zelfstandige stichting blijven voortbestaan.
- Het kapitaal moet minimaal in stand blijven maar moet feitelijk groeien om een jaarlijkse besteding van enige omvang te kunnen realiseren.
- Het doel en de doelgroep zou verbreed moeten worden om meer zichtbaar effect voor de stad te genereren en groei van het fonds door het aantrekken van donaties mogelijk te maken.
- De administratieve lasten voor het bestuur moeten beperkt blijven.

Op basis van deze uitgangspunten en gelet op de toegenomen fiscaal/Juridische regeldruk op het gebied van filantropie concludeert het bestuur van het GEF dat samenwerking met een ander (groter) fonds de meest voor de hand liggende oplossing is.

In Maastricht komt alleen het Elisabeth Strouven Fonds (ESF) daarvoor in aanmerking. Dit vanwege de omvang van dit fonds en de daar aanwezige expertise.

Overleg met het Elisabeth Strouven Fonds (ESF) en andere partners

De behoefte van het GEF blijkt sluit aan bij en ambitie van het ESF met betrekking tot de realisering van een apart fonds voor talentontwikkeling op het gebied van kunst en cultuur. Nader overleg met het ESF heeft geleid tot het volgende perspectief:

Het GEF kan de start vormen van een breed 'Talentenfonds', gefaciliteerd door het ESF. Dat betekent dat het financiële beheer in handen komt van het ESF, terwijl het GEF zelfstandig blijft bestaan, en het bestuur de volledige zeggenschap houdt over de bestedingen.

Een belangrijk voordeel van een onderbrenging bij het ESF is verder dat het rendement meeloopt in het fondsrendement van het ESF. Dit levert op basis van het huidige vermogen van het GEF weliswaar nog steeds een beperkt bedrag op dat jaarlijks kan worden besteed, maar het ESF is bereid het fonds jaarlijks aan te vullen en mee te werken aan werving van gelden om het fonds verder te vullen. Op die manier kan het fonds gaan werken als een geeffonds voor Maastrichtse doelen ('Maastrichtfonds'), analoog aan de ook in samenwerking met het ESF recent opgerichte Bonnefanten Museum Fund en het philharmonie zuidnederland fonds. Volgens onderzoek (prof. Th. Schuyt) is er in potentie een grote geefbereidheid voor Maastrichtse doelen onder erfstaters. Die potentie wordt momenteel nog te weinig aangesproken.

Met de voorgestelde aanpak - een transformatie van het huidige fonds naar een breed talentenfonds - zal het oorspronkelijke legaat van het echtpaar Geveke-Engeln een substantieel groter rendement voor kunst en cultuur in Maastricht opleveren.

Over de transformatie is tevens overleg gevoerd met mogelijk betrokken organisaties zoals Zuyd Hogeschool. Zuyd heeft toegezegd financieel bij te dragen aan het nieuwe fonds. Daarnaast zijn de ervaringen opgehaald bij een ander fonds, het Makersfonds Tilburg en de reeds genoemde fondsen van het Bonnefantenmuseum en het philharmonie zuidnederland fonds. De hoofdlijnen voor het nieuwe fonds zijn in opdracht van het bestuur van het GEF uitgewerkt en vastgelegd door een extern bureau (Cultuurslagers) in de notitie 'Eindrapportage Talentenfonds Maastricht' (zie bijlage 2)

Ook is gekeken naar andere al bestaande mogelijkheden voor talentontwikkeling. De conclusie van alle betrokken partners is dat weliswaar meerder organisaties talent ondersteunen, maar dat dit doorgaans gebeurt voor een beperkte doelgroep en uitgaande van een bepaald format (Bijv prijzen). Het beoogde Talentenfonds Maastricht wil een breder aanbod realiseren waarbij 'het talent' het uitgangspunt vormt (van nog niet ontdekte amateur tot afgestudeerd) en meerdere vormen van ondersteuning (Giften, beurzen, projectbijdragen etc..), al naar gelang de behoefte, mogelijk zijn. Uiteraard zal met bestaande vormen van talentondersteuning afstemming plaatsvinden zodat er geen verdringing of concurrentie plaatsvindt.

Consequenties

- Het positioneren van het GEF als een geffonds zoals hierboven beschreven impliceert dat de gemeente op afstand komt te staan. Erflaters zijn doorgaans niet bereid aan doelen te geven waarbij overheden betrokken zijn.

- Verder is het ook gelet op de huidige governancecode van de gemeente Maastricht (geactualiseerd 2018) aan te raden, dat de gemeente op afstand komt en uit het bestuur van de stichting stapt en dat de bevoegdheden van college en raad onder andere ten aanzien van bestuursbenoeming en aanpassing van de statuten vervallen. Er is op basis van genoemde code enkel nog bestuurlijke betrokkenheid gewenst bij verbonden partijen in geval van grote financiële en/of maatschappelijke belangen voor de gemeente. Dat is hier niet aan de orde.

- Het huidige doel (ondersteuning van conservatoriumstudenten) vormt een te beperkte doelgroep om het fonds aantrekkelijk te maken en te positioneren als geffonds. Het doel van het GEF dient daarom te worden verbreed naar: ondersteuning van jong talent op het gebied van kunst en cultuur. Als doelstelling stelt het bestuur voor: "Het bevorderen van deelname aan kunst en cultuur in het algemeen en talentontwikkeling in het bijzonder in Maastricht door het mede mogelijk maken van culturele carrières van getalenteerde inwoners/kunstenaars van (uit) de stad Maastricht".

Met het conservatorium wordt afgesproken dat, gelet op de oorspronkelijke doelstelling van het fonds, een minimaal deel van de besteedbare middelen ten goede komt aan conservatoriumstudenten.

De verbreding van de doelgroep is nog steeds in de geest van de erflaters. Citaat uit de huidige statuten van het GEF: "De stichting heeft ten doel de bevordering in Maastricht van de kunst in het algemeen en van muziek in het bijzonder, alles in de ruimste zin des woords".

De toekomstige werkwijze is breed. Vast staat dat het verstrekken van leningen niet het enige middel moet zijn. Er wordt gestreefd naar een zo ruim mogelijke inzet van beschikbare middelen, passend bij de behoeften van de doelgroep.

De huidige benaming 'Geveke-Engeln Fonds' wordt gehandhaafd na de overgang naar een breder fonds. Enerzijds vraagt respect voor de oorspronkelijke gevers dat de naam in de naam van het fonds behouden blijft; anderzijds, echter, lijkt de naam minder geschikt voor de externe positionering. Het bestuur stelt daarom voor om als handelsnaam 'Talentenfonds Maastricht' te gebruiken.

Uit het voorgaande volgt dat de statuten van het GEF gewijzigd moeten worden:

- ten aanzien van de doelstelling (art. 1);
- ten aanzien van de bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders met betrekking tot de benoeming van bestuursleden, vaststellen onkostenvergoeding, goedkeuring van de jaarrekening en vaststelling van een huishoudelijk reglement (art. 4.1 en 5.2, 6.4 en 8), en
- ten aanzien van de bevoegdheid van de gemeenteraad t.a.v. statutenwijziging en liquidatie (art 9.4, en art. 10.2).

Een voorstel voor wijziging van statuten is bijgevoegd in bijlage 3.

De voorgenomen wijziging van de statuten betekent dat de oorspronkelijke 'last' voortkomend uit het testament van de erflaters, het echtpaar Geveke-Engeln, wordt aangepast. Daarvoor is inmiddels toestemming verkregen van de Rechtbank Limburg.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

NVT

5. Effect op de openbare ruimte

NVT

6. Personeel en organisatie

NVT

7. Informatiemanagement en automatisering

NVT

8. Financiën

Het Geveke-Engeln Fonds is een privaat fonds, waarbij de gemeente geen financieel risico loopt.

Het huidige kapitaal bedraagt ruim € 75.000, -- (waarvan € 3000, -- nog uitstaande leningen).

Voor de transformatie van het fonds zijn extra middelen toegezegd door het Elisabeth Strouven

Fonds (€ 55.000, -- éénmalig en € 20.000, -- structureel), de provincie Limburg (bedrag nog te

bespreken) en Zuyd Hogeschool (eenmalig € 10.000, --). Als bindende voorwaarde voor deze

bijdragen geldt dat de gemeente ook bijdraagt. Bij de vaststelling van de besteding van middelen

voor cultuurbeleid uit het coalitieakkoord 2018-2022 (Collegenota 'Versterking Culturele ketens', 27-

08-2019) in dat kader € 15.000, bestemd als subsidie aan het nieuwe Talentenfonds.

Indien de gemeentelijke middelen worden voorgedragen voor bezuiniging in de kaderbrief 2020, wordt alternatieve dekking gezocht (mogelijk uit het onderzoeks-en werkbudget cultuur).

Met genoemde bijdragen wordt het kapitaal bij de start van het nieuwe fonds al meer dan verdubbeld en komen er jaarlijks voldoende middelen beschikbaar om het fonds door te ontwikkelen tot een geeffonds waardoor het kapitaal op termijn verder kan groeien.

9. Aanbestedingen

NVT

10. Participatie tot heden

NVT

11. Voorstel

1. In te stemmen met de transformatie van het Geveke-Engeln Fonds naar 'Talentenfonds Maastricht';
2. In te stemmen met het bestuurlijk op afstand plaatsen van de gemeente door het laten vervallen van de bevoegdheden van het college ten aanzien van de Stichting Geveke-Engeln in de gewijzigde statuten.
3. Bijgevoegd raadsvoorstel ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Na goedkeuring door de gemeenteraad worden de statuten van het GEF conform aangepast. Door het huidige bestuur wordt vervolgens een nieuw bestuur benoemd. Er zijn al geruime tijd gesprekken met potentiële bestuursleden.